

Domates Güvesi(*Tuta absoluta*)

Domates Güvesi (*Tuta absoluta*) ülkemizde ilk kez Ağustos 2009'da İzmir'de Aralık ayında da Antalya'nın Kaş İlçesinde bir üretici serasında tespit edilmiştir.

Ülke çapında yapılan tespit çalışmaları ile İzmir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Antalya, Manisa, Uşak, Denizli, Tekirdağ, Adana, Balıkesir, Bursa, Burdur, Yalova, Mersin, Hatay, Konya, Kütahya ve Şanlıurfa Eskişehir, Karaman, Samsun, Tokat, Tekirdağ, Kayseri, Iğdır, Gaziantep ve Düzce illerinin de bulaşık olduğu belirlenmiştir.

Domates Güvesinin varlığının tespitinden itibaren Bakanlığımız tarafından ivedilikle bir dizi çalışma başlatılmıştır. Bunlar;

1 Mücadelesinin nasıl yapılacağını ve mücadelede kullanılacak ilaçları da içeren Zirai Mücadele Teknik Talimatı hazırlanarak tüm illere gönderilmiş ve Genel Müdürlüğümüz WEB sitesinde de yayınlanmıştır.

2 Zararlı sürveylerinde kullanılmak üzere Bakanlığımızca 1025 adet tuzak ithal edilerek keşif sürveylerinde kullanılmıştır.

3 Ayrıca ruhsata esas deneme amaçlı 1294 adet feromon ve 3000 adet tuzak için ithal izni verilmiştir.

4 Bugüne kadar bu zararlı ile mücadelede kullanım ruhsatı almak üzere Bakanlığımıza 45 adet Bitki Koruma Ürünü için başvuru yapılmıştır. Bunlardan; bir adet feromon ile tuzağın tüm işlemleri bitirilerek ruhsatlandırılmıştır.

Ayrıca zararlıyla kimyasal mücadelede kullanılmak üzere konunun aciliyetine binaen 5 adet aktif maddeye geçici ruhsat verilmiştir. Ruhsat işlemleri tamamlanan 2 aktif madde de ruhsatlandırılarak üreticinin kullanıma sunulmuştur. Müracaatı tamamlanmış diğer ürünlerin ruhsatlandırılması konusunda çalışmalar devam etmektedir.

5 Bütün illerdeki üretici, bayi ve reçete yazanlar bu ilaçların domates güvesine karşı kullanımını konusunda bilgilendirmiştir.

6 Bakanlık Makamından alınan Olur gereği geçici süreyle ruhsat alınmaya kadar 2.062.100 adet feromon, 1.606.420 adet su tuzağına ithal izni verilmiştir.

7 Biyolojik mücadele amacıyla Hollanda ve İspanya'dan (*Nesidiocoris tenuis*) faydalı böcek ithaline izin verilmiştir. Ülkemizde bu faydalının kullanımına yönelik ruhsata esas çalışmalar tamamlanmıştır.

8 Söz konusu zararlının tespitinden hemen sonra sürekli yapılan çiftçi eğitim çalışmalarında bu güne kadar 33.000 çiftçimize eğitim verilmiştir.

9 Toplam 154 Yaş meyve sebze işleme ve paketlenme evinde çalışan 3.292 işçi ve sorumlularına eğitim verilmiştir.

10 Eğitim amaçlı 70.000 afiş, 150.000 bilgilendirme broşürü ve 40.000 kitap basılarak dağıtımını gerçekleştirilmiştir.

11 Çiftçilerimizi bilinçlendirme amaçlı televizyon programları yapılmıştır. Ayrıca 8 dakikalık bir tanıtım filmi hazırlanarak, 81 İl Müdürlüğüne gönderilmiş olup, TRT, Tarım tv'de ve yerel kanallarda da yayınlanmaktadır.

12 Domates Güvesinin ülkemizdeki yayılış oranı zararı ve mücadelesi ile ilgili güncel bilgiler İl ve İlçe Müdürlükleri vasıtasıyla üreticilerle paylaşılmakta ve gerekli eğitimler verilmektedir.

13 Domates Güvesinin kontrolüne yönelik olarak yukarıda belirtilen çalışmalara ilave olarak TÜGEM ile birlikte modern sera asgari standartlarının belirlenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmış olup, oluşturulan standartlar çerçevesinde mevcut seraların modernizasyonu ve yeni oluşturulacak seraların kurulumu sağlanacaktır.

14 Domates Güvesi ile Mücadele Eylem Planı çerçevesinde 81 İl Müdürlüğü, Araştırma Enstitüleri, Ziraat Odaları, ZMO, Bakanlığa bağlı Genel Müdürlükler, Sanayi ve Ticaret

Odaları, Karantina Müdürlükleri, İl Özel İdareleri, Üniversiteler, Belediyeler ve diğer Özel Sektör kuruluşları olmak üzere söz konusu zararlı ile mücadeleye yönelik görev paylaşımı yapılmış, ilgililer bilgilendirilmiştir.

Ayrıca 81 İl Müdürlüğü aylık periyotlar halinde İlde gerçekleştirilen sürvey ve eğitim çalışmalarını rapor halinde Genel Müdürlüğümüze göndermekte olup, raporlar değerlendirilmektedir.

15 Domates Güvesi ile Mücadele Eylem Planı çerçevesinde, TAGEM tarafından Domates Güvesi ile ilgili bir Ülkesel proje hazırlanmıştır. Projenin içeriği; doğal düşmanların sürveyi ile popülasyon takipleri, Biyolojik mücadele olanaklarının araştırılması, zararlının mücadelesine esas Biyolojik kriterlerin belirlenmesi ve Biyoteknik mücadele olanaklarının araştırılması, zararlının insektisit dayanıklılığının belirlenmesidir. Ayrıca TAGEM tarafından Domates Güvesi Araştırma Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Domates Güvesi (*Tuta absoluta*) birinci öncelikli konumuz olup bu konuda çalışmalarımız bir plan dahilinde aralıksız devam etmektedir.